

POMORSKO-MORNARIČKE SNAGE TERITORIJALNE ODBRANE

Kada je reč o borbenoj upotrebi jedinica teritorijalne odbrane, moramo teoretski da razradimo mesto, ulogu i način dejstva pomorsko-mornaričkih snaga teritorijalne odbrane. U našoj akvatoriji, kao veoma specifičnom ambijentu jugoslovenskog ratišta, postoje različiti sastavi jedinica teritorijalne odbrane prema formaciji i nameni.

Pomorske jedinice su pomorski, odnosno otočni bataljoni i čete. Za njihovu obuku i obuku starešina tih jedinica potrebna su nam znanja iz dejstava pomorskih jedinica u odbrani obale i otoka. Uvežbavanje ovih jedinica za desantna i protivdesantna dejstva je osnov našeg teorijskog i praktičnog rada.

Flotile naoružanih brodova čine našu značajnu snagu na moru. Formirane od koča, glisera i leuta, koje su adekvatno naoružane, mogu da prekrivaju one praznine na moru koje ne može ratna mornarica, odnosno čine usluge ratnoj mornarici i oslobađaju pomorske snage kako bi mogle da se angažuju u drugom delu naše akvatorije.

Flotile brodova pomoćne namene čine brodovi koji služe za prebacivanje ljudstva i materijalnih sredstava, tj. za opsluživanje na relaciji kopno — otok, otok — kopno, otok — otok, ili zabacivanje naših snaga u pozadinu neprijatelja, odnosno na privremeno zaposednutu teritoriju.

Diverzantske jedinice su takođe deo snaga teritorijalne odbrane koje će naći punu primenu na primorskom vojištu. Njegova upotreba, pa i obuka mogu biti specifične, tj. prilagođene tom ambijentu.

Stanice SMOJ-a su namenjene za osmatranje mora i otkrivanje neprijatelja koji će pokušati da polaže morske mine u našoj akvatoriji. Smatram da posada stanice SMOJ-a na morskome prolazu, koji je pogodan za prolaz naših brodova i koji može biti miniran, može kontrolisati taj pravac i vrlo je značajno da u TO imamo službu koja će preko štaba mesne zajednice obavestiti šta se zbiva da bi se blagovremeno pozvale naše snage da očiste prolaze.

*Stražarske jedinice su važne ne samo radi obezbeđenja određenih objekata, već i radi kontrole onog dela teritorije gde ne mogu uvek biti prisutne jedinice TO. Stražarske jedinice moraju biti dobro naoružane i obučene, jer imaju zadatak da osiguraju teritoriju mesnih zajednica, štite osetljive objekte, vodoinstalacije, poštu, sanitetske ustanove itd., osmatraju i obavestavaju i sprečavaju dejstva manjih diverzantskih, odnosno gliserskih jedinica ili diverzantskih grupa sa podmornica. To znači da stražarske jedinice na otocima imaju zadatak koji je gotovo ravan zadatku bataljona koji obezbeđuje, odnosno brani dotični otok. Iako još nije ušla u sastav teritorijalne odbrane, moramo računati i sa *svetioničkom službom*, a i sa službom *lučkih ispostava, kapetanija i sl.**

Pomenute jedinice su već formirane na otocima i obali. One se dobro opremaju i stručno osposobljavaju, jer ne oskudevamo u brodovima i drugim plovnim objektima koji su uključeni u sastav snaga teritorijalne odbrane. Ti brodovi već imaju svoja postolja za naoružanje i ostale uređaje koji se mogu brzo montirati i osposobiti u slučaju rata. Očigledno je da se ove snage teritorijalne odbrane mogu koristiti ne samo za borbena dejstva, već i za kontrolu i zaštitu obale, kanala, tesnaca, prolaza, naših nenaseljenih i naseljenih otoka i, konačno, za održavanje veze, baš onako kao što su za vreme narodno-oslobodilačkog rata radili naši pomorci na Jadranu.

Pukovnik u penz.
Jere ŠUPE